

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO KILUS GRIPO
PANDEMIJAI TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2009 m. vasario 26 d. Nr. V-140
Vilnius

Vykdydamas Valstybinės pasirengimo gripo pandemijai programos įgyvendinimo 2008–2009 metų priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 67 (Žin., 2008, Nr. 16- 554), 1.15 punktą:

1. T v i r t i n u Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kilus gripo pandemijai tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti ministerijos sekretoriui pagal administruojamą sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ALGIS ČAPLIKAS

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO KILUS GRIPO PANDEMIJAI TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kilus gripo pandemijai tvarkos aprašas nustato asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimus ir ypatumus kilus gripo pandemijai.

II. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI KILUS GRIPO PANDEMIJAI

2. Diagnozuojant pandeminį gripą, gydant juo susirgusius asmenis ir atliekant profilaktiką antivirusiniais vaistais vadovaujamosi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl Paukščių gripo diagnostikos, gydymo ir profilaktikos antivirusiniais vaistais algoritmo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [29-1012](#)).

3. Asmens sveikatos priežiūros specialistams, kurie tiesiogiai kontaktuoja su pandeminiu gripu sergančiais pacientais, bei jų šeimų nariams antivirusiniai vaistai ir galimybei esant vakcina turi būti teikiami pirmiausia.

4. Nėščios darbuotojos ir kiti darbuotojai, kurie dėl sveikatos būklės priskirtini didesnės pandeminio gripo komplikacijų rizikos grupei, gripo pandemijos metu turėtų vykdyti funkcijas, nesusijusias su tiesioginiu kontaktu su gripu užsikrėtusiais pacientais.

5. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) darbuotojai, kuriems pasireiškė pandeminio gripo simptomai, neturėtų dirbti 5 dienas nuo jų pradžios.

6. Kai įmanoma, pagalbą gripu sergantiems pacientams turėtų teikti ASPĮ darbuotojai, kurie jau įgijo imunitetą pandeminiam gripui (persirgo juo arba buvo paskiepyti pandeminio gripo vakcina).

7. Rekomenduojama užsidėti infekuotam pacientui kaukę.

8. Infekuotiems pacientams tirti ar gydyti naudojama medicinos įranga ir prietaisai po kiekvieno naudojimo valomi ir dezinfekuojami.

III. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI AMBULATORINĖSE ASPĮ KILUS GRIPO PANDEMIJAI

9. Gripo pandemijos metu asmenys, kurių gyvybei negresia pavojus, gali būti konsultuojami telefonu ir internetu.

10. Ambulatorinėse ASPĮ ir greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančiose ASPĮ turi būti taikomos standartinės gripo kontrolės priemonės. Prireikus personalas turi naudoti asmenines apsaugos priemones.

11. Patalpos, kuriose apžiūrimi ar gydomi infekuoti pacientai, turi būti gerai ventiliuojamos arba vėdinamos. Šias patalpas reikia valyti ir dezinfekuoti kasdien arba joms užsiteršus.

12. Ambulatorinėse ASPĮ vengtinose medicininėse procedūrose, kurių metu yra didelė aerozolio pavidalo kvėpavimo takų sekreto pasklidimo aplinkoje galimybė (pvz., inhaliacijos, bronchoskopija, krūtinės ląstos srities fizioterapijos procedūros).

13. Jei infekuotas pacientas siunčiamas į kitą ASPĮ, ją ir pacientą transportuojančius asmenis reikia perspėti.

14. Ambulatorinės ASPĮ turi būti pasirengusios ilginti darbo laiką, o prireikus – dirbti visą parą.

IV. PACIENTŲ RŪŠIAVIMO GRIPO PANDEMIJOS METU YPATUMAI

15. Esant gripo pandemijai, kai nepakanka sveikatos priežiūros išteklių ir būtina išsaugoti visuomenės ir valstybės stabilumą, sprendimus dėl pacientų rūšiovimo gali tekti priimti vadovaujantis didžiausios naudos kuo didesniai žmonių skaičiui principu.

16. Jei pandeminės situacijos metu tenka spręsti, kuriam iš pacientų suteikti pirmenybę, svarbiausiu pasirinkimo kriterijumi laikytina paciento išgyvenimo tikimybė. Paciento socialinė padėtis nei kasdienėje veikloje, nei pandemijos metu nelaikytina sprendimų dėl rūšiovimo kriterijumi.

17. Gripo pandemijos metu medicinos pagalbos teikimo prioritetai jų svarbos mažėjimo tvarka yra šie:

17.1. didžiausia mirties tikimybė (esant ypač dideliui pacientų skaičiui – išgyvenimo tikimybė);

17.2. išgyvenimo tikimybė;

17.3. ligos simptomų ir paciento kančių intensyvumas;

17.4. ilgesnis pacientui reikalingos pagalbos laukimo laikas.

V. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI STACIONARINĖSE ASPĮ KILUS GRIPO PANDEMIJAI

18. Esant gripo pandemijai, ribotinas arba nutrauktinas planinis pacientų hospitalizavimas, planinės chirurginės operacijos. ASPĮ vadovas turi nustatyti pacientų rūšiovimo pagal ligos sunkumą tvarką.

19. Gripo pandemijai kilus, turi būti griežtai ribojamas stacionarinių ASPĮ pacientų lankymas.

20. Pandeminiu gripu infekuotų pacientų judėjimas maksimaliai apribojamas. Stacionarinės ASPĮ padalinys, į kurį perkeliamas infekuotas pacientas, apie perkėlimą turi būti iš anksto informuotas.

21. Pandeminiu gripu sergantys pacientai turi būti gydomi ne tik infekcinio profilio ASPĮ padaliniuose.

22. Stacionarinėse ASPĮ turi būti numatytos galimybės didinti patalpų ir lovų, kuriose teikiamos intensyviosios terapijos paslaugos, skaičių, apsirūpinti papildomais dirbtinės plaučių ventiliacijos prietaisais.

23. Trūkstant stacionaro lovų galima per kelias – keliolika valandų padidinti stacionaro lovų fondą išrašant sveikstančius pacientus, naudojant dienos stacionarą, įrengiant papildomas lovas palatose, vestibuliuose, mokymo patalpose ir pan.

24. Gripo pandemijai kilus, ligininėse turi būti nutraukta mokymo veikla.

25. Prireikus nutraukiama ligininių dienos stacionarų veikla, jų lovas naudojant sergantiesiems gripu gydyti.

26. Stacionarinės ASPĮ, kuriose gydomi pandeminiu gripu sergantys pacientai, turi numatyti papildomas vietas mirusiųjų palaikams saugoti.

27. Tvarkant stacionarinėse ASPĮ nuo pandeminio gripo mirusiųjų palaikimą, atliekant autopsiją reikia vadovautis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. V-497 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 91:2007 „Žmonių palaikų vežimas, laikymas, šarvojimas. Bendrieji higienos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [68-2693](#)).

28. Kartu su savivaldybėmis turi būti nustatytos galimos papildomos patalpos (vietos) sergantiesiems pandeminiu gripu gydyti (mokyklos, slaugos įstaigos, palapinės ligininės arba kitoje teritorijoje). Šios patalpos (vietos) galėtų būti skiriamos pacientų pirminiam

medicininiam rūšiavimui atlikti, pradiniam gydymui, pandeminiu gripu sergantiems pacientams izoliuoti nuo kitų ligonių, sveikstančių pacientų gydymui užbaigti. Papildomos gydymo vietos gripo pandemijos metu gali sumažinti ASPĮ apkrovą ir būti alternatyva pacientų gydymuisi namuose, jei to prireiktų dėl pacientų būklės (negalėjimo apsitarnauti ir pan.).

VI. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO NĖŠČIOSIOMS YPATUMAI KILUS GRIPŲ PANDEMIJAI

29. Nėščiosios priskiriamos didesnės su pandeminiu gripu susijusių komplikacijų rizikos grupei.

30. Hospitalizavus pandeminio gripo virusu infekuotą nėščiąją, imamasi viruso plitimo oro lašeliniu būdu prevencijos priemonių. Nėščioji (gimdyvė, motina) ir jos lankytojai supažindinami su prevencinėmis priemonėmis ir skatinami jų laikytis.

31. Gimdymo metu gimdyvei nebūtina dėvėti chirurginę kaukę, tačiau naujagimiui gimus ji turi būti dėvima.

32. Prieš kontaktą su kūdikiu motina privalo nusiplauti rankas.

33. ASPĮ darbuotojai, kurie gimdymo metu būna mažesniu nei 1 m atstumu nuo gimdyvės, privalo dėvėti chirurginę kaukę, laikytis rankų higienos prieš kontaktą su gimdyve ir po jo.

34. Visi gimdykloje esantys ASPĮ darbuotojai turi laikytis rankų higienos prieš kontaktą su naujagimi ir po jo.

35. Pandeminiu gripu infekuotos motinos naujagimis turėtų būti vienoje palatoje su motina ir galimybei esant turi būti laikomas inkubatoriuje. Inkubatorius turi būti ne mažesniu kaip 1 m atstumu nuo motinos.

36. Jei pandeminiu gripu infekuotos motinos naujagimis gydomas vaikų ligų skyriuje, jis galimybei esant turi būti guldomas į atskirą palatą ir laikomas inkubatoriuje. Jei paguldyti jį į atskirą palatą neįmanoma, naujagimis laikomas ne mažesniu kaip 1 m atstumu nuo kitų vaikų (geriausia inkubatoriuje).

37. Pandeminiu gripu infekuota motina, maitinanti krūtimi, prieš kiekvieną maitinimą ar kitokį kontaktą su kūdikiu turi užsidėti chirurginę kaukę ir nusiplauti rankas. Šios priemonės taikomos 5 dienas nuo motinos užsikrėtimo simptomų pradžios.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Išsami informacija apie pandeminio gripo prevencijos ir kontrolės priemones ASPĮ pateikta PSO infekcijos kontrolės sveikatos priežiūros įstaigose gairėse *Avian influenza, including influenza A (H5N1), in humans: WHO interim infection control guideline for health care facilities*, May 2007 (interneto adresas http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/guidelines/infectioncontrol1/en).

39. Informacija asmeninių apsaugos priemonių klausimu pateikta JAV Sveikatos ir socialinių tarnybų departamento Ligų kontrolės centro leidinyje *Guidance for Selection and Use of Personal Protective Equipment (PPE) in Healthcare Settings* (interneto adresas <http://www.cdc.gov/ncidod/dhqp/ppe.html>).

40. PSO ryšių su visuomene epidemijų metu gairės pateiktos leidinyje *WHO Outbreak Communication Guidelines* (interneto adresas <http://www.who.int/infectious-disease-news/IDdocs/whocds200528/whocds200528en.pdf>).

41. Informacija gripu sergančių pacientų ėminių laboratoriniams tyrimams tvarkymo klausimais pateikta šiose PSO gairėse:

41.1. *WHO guidelines for the storage and transport of human and animal specimens for laboratory diagnosis of suspected avian influenza A infection, 12 January 2005* (interneto adresas http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/guidelines/transport/en/print.html);

41.2. *WHO laboratory biosafety guidelines for handling specimens suspected of containing avian influenza A virus, 12 January 2005* (internet address http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/guidelines/handlingspecimens/en/index.html)
